

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D'UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS

A Palma, cada número. . . . 2 cèntims.
 Fòra de Palma » . . . . 2 1/2 »
 Números aïrrats » . . . . 4 »

NÚMERO EXTRAORDINARI
 DEDICAT A
FIRES Y FÈSTES DE PALMA.

S'envian ~~en~~ números a domicili, tant a dins Ciutat ~~com~~ a sés Viles, pagant per adelantat a l'Administració (Cadena de Cort. n.º 11), 1 peseta a conta de 16 números.

SA TORNADA.

(CUADRO DE COSTUMS.)

Premiat amb accessit en el Certàmen de l'IGNORANCIA.

Lema:
Que Déu protejesca à Mallòrca.

No lluny de sa platja y à baix d'un coster, s'hi trôba un llogaret, qu'ara no me recôrda es sên nòm; però si sé que no tendra més de cent cases, escampades totes elles. ensà y enllà. Cada casa té es sên corralet amb conís y galines, qu'hey campan arreu. Una Iglesia no molt gran, amb un campaneret alt y puntiagut es lo més notable des pòble. Amellés, oliveres, garrovés y auzines s'hi veuen apiñats y fènt ombra per aquells enrevòlts. Guardes de xòts y de bous pasturan per allà guardats per un pastorel, que desyara dèxa senti ses alegres nòtes des fabiòl. De tant en quant passa qualche carro de traginé, amb so carretè adormit. Estòls d'aucèlles cercañ busques de ses païsses, per compòndre es nius ahont hair de nodrí es sèus petits. Es perfams de sa platja se confonen amb sos de ses flòrs à sa sortida des sòl. Ses oves rehoneres de la mar, jamégau tranquiles y acompassades à dñs son brès d'algues y cada ónada apar que bési, en reverència, es pèus d'aquest pòble pacífich y lionrat, axò es es retaulo. Un cèl puríssim, un sòl brillant y una naturalesa poètica y sencillíssima li fa sa vasa.

Un hermós decapvespre des mes de Matx, s'en venia daxo, daxo, per sa carretera un pòbre soldat magre y esgrohit, plè de pòls y de suò; sa sèua mirada era sa franquesa personificada. Era alt y ben tayat. Cap creu li adornava son pit, sòls à un traù de sa blava chaquetilla hey duya un ram de sempre-vivés; era una recordansa de sos amors.

—Jo no sé, (deya es soldat parlant petit y caminant fatigós), jo no sé còm podrè di à mumare: Jo som es vòstro fíy, y à sa mèua estimada; jo som es têu es-

limat, perque fa sèt-ans que vatx dexà sa mèua beavòlguda pàtria, y s'añoransa y sa fatiga han trasmutat mon semblant. He regat sa mèua sanch per sa defènsa d'España, y per ella he esposat cent vegades sa mèua vida... Ja fa cinch ans que no he tengut nòves de ningú y me tèm es trobarmè amb dues desgracies...

Es sèu cap era un remolí d'idèes pavoroses y funestes.

Es sòl se ponía per derrera Galatzó y ets aucèlles el despedian amb dolsos cants, ses estrelles comensavan à brillá, y es grins amb sos sèus jiscos alegravan sa quietut des camp. Es segadós acabavan de fè lluhí sa faus per entre ses espigues d'òr, mentres qu'ets homos fòra capèll y ses dònes posantse ses faldetes de daus, responian amb una oració al tòch d'Ave-Maria que señalava sa campana de l'Iglesia; y sa lluna clara y blanquíssima mirava embabayada es delitós paysatge que s'estenfa à sos pèus.

Axò era, quant es soldat descubria es campaneret des recó ahont va néxa y ahont guardava ets sèus més preuats tresòrs.

Quant es soldat arriba a la vila, son corel li batia amb forsa y ets sèus uys despuntavan lo que callava sa lléngo. Preguntá à un allòt alegre y atxarovit per sa mare y per sa sèua estimada, y s'allòt li contestá que sa mare estava malalta y que sa sèua estimada estava per à casá.

Amb aquestes nòves, caygué desfallit y conciròs baix d'una creu de pédra qu'estava à s'entrada de la vila.

Tothom el creya mòrt; es Vicari havia oferit unes quantes misses per sa sèua animeta. Sa sèua mare cada vèspre y dematí recava per éll, y d'ets sèus uys axugava una grossa llágrima. Son fíy era s'única esperansa, pues qu'era son fíy únich. Ademés, era viuda y pòbre. Un altre fíy que tenia, li morí es cap d'un parey d'ans que s'altre havia partit à la guèrra.

En Miquèl, qu'axí nomía es soldat, va resòldre, ántes que tot, aná à cas Vicari per demanarli de consej.

Es Vicari era un homo de bé à carta cabal, era aficionat à sa cassa, sense ol-

vidá jamay, per axò, ets sèus sagrats devers. Sa sèua paraula era dolsa y cariñosa, y sa sèua ma caritativa era es consòl de sa desgracia. Sa sèua cara no desmentía qui era éll; uys gròssos, front ampla y una boca que sempre feya sa mitja. Era un homo franch y natural. Era d'Artá, y amb axò queda dit tot.

Quant En Miquèl entrá à cas Vicari, el trobá assegut à una cadira amb asiento de cuyro y lletgint un llibre de novenes.

—Señó Vicari, (digué després d'havé saludat), jo som En Miquèl, es fíy de na Francineta; avuy he arribat....

—¿Còm? (contestá es Vicari estorat y obrint uns uys còm à salés), y ta mare, y tots te creyem mòrt! ¿y còm axí? Jo te vetx y no 'u crech.

—Señó Vicari, ley contaré tot més envant, lo que impòrta es sèbre que fa mumare, he sabut qu'está malalta, y...

—Sí, fíy méu, ha estat molt mala, fa vuyt dies que la sacramentaren, però, gracies à Déu, va milloreta y d'uns quants dies à n'aquesta banda apar que vaji més xalesta.

—¡Ay, quin pès m'ha llevat de demunt! (exclamá En Miquèl); jo apòsta he vengut per demanarli si trobava d'anarla à veure, però....

—Has fèt bé; ta mare no está per rèbre aquest esglay de còp en sèch. Jo ley diré mica à mica y no li farà tant de cas. Ara per ara, romandrás aquí y soparás à sa tàula, mentres que jo, amb escuses d'anarla à veure li diré qualche coseta.

Amb axò agafa es capèll y partí tot gòjós, esperimentant uns d'aquests plehers que sènten ses ànimes grans quant van à doná una bona nòva.

Mentres tant En Miquèl mitx embadalit murmurava entre dénts:

—¡Alabat sia Déu!

Ses paraules des Vicari havian calmat un pòch sa tempestat que bollia dins es sèu front, sa sèua cara s'animá, y es sèu còr respirava dins un ayre més pur.

Es Vicari arribá à sa casa d'En Miquèl, qu'encara que pòbre, era molt netta, trobá empèsa sa porta y desde es portal demaná s'hi porian entrá.

—¿Qu'es vostè? ¿Quin senyal per aquí à n'aquestes hores? (digué una veyeta mentres despenjava un llum de cruyes des *pagés*, y dexava sa filòua à demunt un bufet.)

—Passava y m'he volgut aturá per veure que feya sa malalta.

—Ell va milloreta, entr y la veurá tan xalesta.

Es Vicari entrá à una cambra, ahont no hey havia més qu'un llit entorcillat, una cadira verde, y un cuadro de La Sanch, penjat à una paret blanca còm la néu.

Es llansòls y coxinéres des llit, feyan una oloreta de bugada que donava goig.

Sa malalta, còm se supòsa, era sa mare d'En Miquèl, era una dòna d'una cinquentena d'añs, però parexia que'n tenia més à causa d'ets sentiments y de ses pènes qu'havian fèt mèlla à sa séua cara; ademés sa malaltia l'havia desfigurada tant que no s'assemblava de quant son fiyet havia partit à la guèrra.

—Bòn vèspre Francina, (digué es Vicari méntres s'asseya à sa cadira des capsal des llit.) ¿Còm te tròbes? ¿Ell pareix que trèus faves d'òlla!

—Sí señó, gracies à Déu, (contestá sa malalta.)

Es Vicari li prengué es poès, y exclamá:

—¡Axò va bé!

—Heu tròba, señó Vicari? (afagí sa veyeta que cuydava sa malalta.)

—Qu'es pens, seguí dient na Francina, suara acabam de passá el Rosari y l'hem oferit per ses animetes des méus dos fiyets.

Y méntres qu'axò deya dues llágrimas còm dues perles corrian per sa séua trista y llastimosa cara.

—Bòno, ara no es hora de pensá amb axò, (digué es Vicari); ademés, jo estich en sa màxima de qu'En Miquèl es viu. Vènen tantes noticies capjirades, y jo n'he sentides contá tantes. ¡Vaja, no sé que me diga!

Un reitx d'esperansa il·luminá, per un instant, sa mirada de na Francina, més de pronta s'enfosquí quant digué:

—Fá cinch aña que no he tengut nòves d'ell, un compaño séu escrigué que havia mòrt d'una bala.

—Bé, tal vegada aquest compaño l'havia près per un altre ó qui sab!..

—Quant es cans lladran qualque cosa hey ha, (respongué sa malalta amb veu plorosa y desconfiada.)

—Tot pòt essé, però tròb molt estrañy que no t'hajan enviat sa fè de mòrt que tantes vegades has demanada. Jo sé.....

—Si sab rès heu diga, (criá sa veyeta.)

—No sé rès, però es cò pòques vegades s'engana. Jo sé d'un soldat que feya molts aña que'l tenian per mòrt y llavò comparagué de còp descuyt, y no seria d'admirá qu'en Miquèl.....

Sa malalta y sa veyeta no'l dexáran acabá exclamant:

—¡Si fós vè, Sanch Preciosa!

—Bòno, (digué es Vicari), jò frís, demá tornaré à veurervós. Comanamhó à Déu.

Y méntres que s'en anava depositá una moneda de plata à demunt es bufet, sense que ningú heu notás.

Es en vá dirvós que, en tota sa nit, na Francina y sa veyeta no aclucáren la vista, rallant de sobre lo que deya es Vicari, y fént promeses à La Sanch y à la Mare de Déu de Lluch si tornavan veure En Miquèl viu.

Y. G. MIR.

(Continuará.)

SA CONQUISTA DE MENORCA.

1232.

CODOLADA.

Premiada en el Certámen de L'IGNORANCIA,

Lema: *¡Dits, dits! ca di s'organista.*
(Mot vulgá.)

NOTA. Aquesta *Codolada* històricament en tot s'ajusta à lo que des mateix fèt contan ses cròniques: Capítols 45, 46 y 47 de la de *Marsili* y §. 117 e. 123 de *La Crònica del Rey*.

•

Ara sentiréu à dí
De còm axí,
Després qu'hagué conquistat
Tota Mallorca,
Se va fé séua Menorca
De lo més bé
El Rey En Jaume primé:
(¡Fòra capéll!)
Per tercera vegada, éll
Venfa à Ciutat,
Y encara no hagué arribat
A Pòrto-Pí,
Li sortíren à camí
Tots alegrants
Hòmos, dónes, véys, infants,
Fins à n'es pòrt.
Ses trompes sonavan fòrt
Dins ses galeres
Que mostravan de senyeres
Gran colorayna.
El Rey, fins à l'Almudayna
Victorejat,
S'en hi vengué acompanyat
De tanta gént:
També per més honrament
Eran allá
Y el váren acompanyá
Los cavallers,
Del Hospital y'ls Templers
De la Ciutat.
A pòch témps d'havé botat
El Rey en tèrra,
S'hi acostá En Ramon Sèrra,
Comenador
Del Temple, y li diu:—Señor,
Si vos voleu,
Bellament ara faréu
Bòna conquesta;

Tan avinent may s'es vista

Altres vegades:

Ses tres galeres armades

Amb que arribau,

Trameteules, si vos plau,

Cap à Menorca;

Digan que sou à Mallorca

Amb molt gran hòst,

Que ja ho teniu tot dispòst

Per anarhí;

Que si élls se vòlen rendí

No hey aniréu,

Sí que à bòn grat los prendréu

En vassallatge,

Més que si no, gran dampnatge

Los ne vendrá

Si fan qu'aneu vos allá

En sò de guèrra.

Diu el Rey:—¡Que'm plau, En Sèrra,

Axò que deys!

Prengam ara 'ls bòn consseys

De qui 'ls pòt dar.

Don Assalit de Gudar,

¿Qu'hey trobau vos?

—Señor, molt valenterós

Jò hey aniré.

—Y vos, Bernat? (1) Jò també

Tròb qu'axí s'fassa.

—¿Qu'hey deys vos, Don Pere Maça?

—Dich jò, Señor,

Que molt bòn guany y honor

N'aurém axí.

—Bé donchs; demá dematí

Ja partireu:

Cadascun comandareu

Una galera;

Mentrestant, jò al Cap de Pera

M'en aniré,

Y tals còses ja hi faré

Que bé 'us ajut.

Señalaréu es tribut

Que 'us aparezca,

Y Menorca 'm regonesca

Per son señó:

Feys vení Don Salamó

Sia ahont sia,

Y éll qu'entén d'algaravía

Aquí escriurá

Ses que vos n'heu de portá

Per convinensa

Lletres méues de creensa

P'els menorquins;

Que, en parlá de sarrahins,

Ja hey som de tot,

Y'm plau de dir aquell mot

«May m'han sonat

Que tantost no haja ballat:»

¡Tot sia llést,

Bòn viatge, y tornau prést!

II.

L'endemá, à punta de dia,

Ja s'en partía

S'estòl, del pòrt de Mallorca

Cap à Menorca.

Eran bònnes marineres

Ses tres galeres;

Prést anavan amb mar bella

A Ciutadella.

Tan bòn punt que fondetjavan,

Trompes sonavan;

El Rey, méntres tant, ja era

Al Cap de Pera.

Quant els moretons d'allá

Váren veure fondetjá

(1) En Bernat de Santa Eugènia.

Ses tres galeres,
 ¡Ni si fossen tres grans féres!
 Tots tremoláren;
 A fé grans crits se posáren
 Y molts d'esglays;
 Tot eran gamechs y jays!
 Per sos carrés:
 Tot era amagá doblés
 A dins cadufes:
 ¡Guésseu vist calsons amb bufes
 Tacats d'humit!
 Tothòm se veyá esvahit,
 Catiu ò mòrt.

. . . . .
 A la fi, cap à n' es Pòrt
 Féren l'aguayt
 L' Almoixerif y l' Alcayt
 Y 'ls hòmos véys:
 —¿De qui son aquells vaxells?
 ¿Qui vos envia?—
 Respongué en algaravía
 Don Salamó:
 —Don Jaume, Rey d'Aragó:
 Venim apòsta
 Per fervós una propòsta
 Que à tots atañy.—
 Axí parlá el torcimany,
 Y els sarrabins
 Fént capades y emblavins
 Bé saludáren
 Y à entrá prést los convidáren
 Dins la Ciutat
 Amb tota seguredat
 Per fér honor
 Y reverència al señor
 Que 'ls enviava.
 L' Alcayt à los séus cridava:
 —¡Armes en tèrra!
 Qu' ara no 's tracta de guèrra
 Sinó de pau:
 Una ténda apareyau
 De draps ben fins,
 Matalassos y coxins
 Per seure blans.—
 Diguéren los cristians
 Que no entrarian
 Dins Ciutat, fins que 'ls haurian,
 Dit s' embaxada.
 —Axí sia, si 'us agrada;
 Prést arrambau
 Y digaumós, si vos plau,
 Lo que mos duys.—
 Tot oreyes y tot uys
 Ja se posavan;
 Sens pipelletjá escoltavan
 Lo que llegia
 Don Salamó, que volia
 El Señor Rey.
 Quant hagué acabat, un véy
 Ceyut, ruat,
 Digué:—Bòno: hem escoltat
 Lo qu' heu llegit:
 Si trobau, aquesta nit
 Hey pensarém,
 Y demá vos donarém
 Clares respòstes,
 Mentrestant, còm amichs hòstes,
 Veniu, anem,
 Y tot plegats soparém
 Aquesta nit.—
 —No pòt sè, (Don Assalit
 Los respongué;)
 No entrarém dins cap carré
 Abans de sèbre
 Si ó nó vos donau á rèbre.—
 —¡Válgam Alá!!
 (Un altra véy s' esclamá,)
 ¿Qu' es lo que vetx

Allá, de part de llebetx,
 Al Cap de Pera?
 ¿Qu' es aquella fogatera
 Tan escampada?—
 Es cristians amb una uyada
 Varen entendre
 Qu' es fòchs, qui los feya encendre
 Pròu era el Rey:
 Y En Serra va dí á n' es véy:
 —Tot aquell fòch
 Vòl dí' qu' el Rey ja 's al llòch
 Asseñalat,
 Esperant que 'n serà estat
 De l' embaxada:
 Tota l' hòst apareyada
 Ja deù tení
 Per vení, totduna aquí
 — Si s' es mesté;
 Quinze ó vint mil son ben bé...
 —¡Ay, ay, ay, ay!
 (Se posá á cridá aquell jay,)
 ¡Anem, anem,
 Y es nòstro consej tendrém
 Ara totduna!—
 Que no porían dír pruna
 Tots s' en anavan,
 Fént manades, y 's gratavan
 Fórt es clotell.
 Just quant en es séu vaxell
 Volía entrá
 En Sèrra vejé arribá
 Cuytosament
 Macips amb un bòn presént
 De part dels véys:
 Deù vaques amb sos vadélls
 Los enviavan;
 Llavò també los menavan
 Uns cént moltons;
 De gallines y capons
 També un sens fi;
 De pá blan y bòn ví
 Tant ne volguéssen,
 Suplicantlos qu' heu prenguéssen
 Per amistad
 ¡Pensau quina farelat
 Los degué fé
 Es pòch qu' afiná primé
 Aquell tan véy!

Còm de facto, engiñ del Rey:
 Aquell fòch era.
 Arribat al Cap de Pera
 Devés sòl pòst,
 Ell rèya esclamant:—;Bélla hòst!
 Sis cavallers,
 Un escut, cinch esenders,
 Y deù criats;
 Quatre cavalls esbrahonats
 De corredissa,
 Y per no está sense missa
 Un clergue véy...
 ¡Mirau bé quina hòst de Rey!
 (¡Y grans riayes!)
 Amb brosta y manats de fayas
 Enceneu fòchs,
 Barons, per tots aquests llòchs;
 ¡Cremau en gran!
 Y 'ls menorquins pensarán
 Que açi tenim
 Tan gran hòst, que si esvahim,
 ¡Valga 'ns Déu, val!
 No 'n romandrà d' ells seña,
 Ombra ni sita.
 Bé mereix romandre escrita
 Gesta tan gran
 Eh es llibre ahont se dirán
 Los nòstros fets.—

Totduna qu' estáren llésts,

Criats y barons,
 D' encendre aquells fogarons,
 Llavò soparen
 Y en santa pau reposaren
 Fins l' endemá.
 ¡Si haguéssen pogut guaytá
 Los menorquins,
 Y veure 'u de part dedins!...

III.

Al s' endemá demati,
 Féta oració,
 Tocáren comparació
 Altra vegada
 Es qui duyan s' embaxada
 D' es menorquins:
 Erán bé trescens sarrains,
 Tot lo milló
 De s' illa, l' Alcayt majó
 Y es seu germá.
 L' Almoixerif va parlá
 Diguent tals mots:
 —Cristians, jò en nòm de tots
 Parl y vos dich
 Que al Rey volem per amich
 Y per Señor;
 Que sia amb lo séu való
 Nòstra defénsa,
 Y axí escriguém convinénsa
 Per aturá
 Es fé creixa ni minvá.
 S' añaal tribut.
 Per tota s' illa hem tengut
 Males añaades,
 Y ses tèrres qu' hem conrades
 Donan pòch grá:
 Tenim molt pòch bestia
 Des grás y bò;
 Però, amb tot y amb axò,
 Vos oferim
 Sense mirá gayre prim
 Y de bòn grat;
 Tres mil corteres de blat
 Nèt y dins saques;
 També donarém cént vaques
 De pèl lluhentes,
 Y de més à més cincheentes
 Cabres y oveyes.—
 Arrevexinant ses céyes
 Uns marmulavan
 Y altres deyan que trobavan
 Qu' allò era molt.
 —Don per fét axò qu' escolt,
 (Digué en vèu alta
 En Sèrra;) no més hey falta
 Just una còsa
 Que si en es tracte no 's pòsa,
 No l' admctem:
 Des vòstro castell volem
 Y la Ciutat
 Que n' hi doneu potestat
 Al Señor Rey.—
 —¡Axò es massa! (digué un véy
 Parlant esmús.)
 —¡Es massa?... no 'n parlem pís:
 Ja partirém
 Y à n' el Rey heu contarem,
 Que allá 'ns espera.
 —No, no, no, de cap manera!
 (L' Alcayt va dí,
 Més plè de pò qu' un coní,)
 No vos n' aneu;
 Farém tot lo que voldréu;
 Nòltros som pòchs,
 Y encara ténc aquells fòchs
 Massa presents:
 Alfaquí, escrivíu corrèns
 Tot lo qu' hem dit,

Y quant heu tendrém escrit,
Per l' Alcorá
Jurarém tots ben servá
Lo convengut —
Encara à n' aquell tribut
Hey fé afagi
En Gúdar à l' Alfaquí:
Doscénts besants
A nòlit, p' els navegants
Qu' allá anirían
Y à Mallorca s' en durían
Es bestia;
Y per fi, los va obligá
A fér entréga
De dos quintás de mantéga
També cad' aüy.
Axi, per pò de més daüy
Heu otorgáren;
Y llavò tots heu juráren
D' en un en un.
Bé n' hi havia qualcún
Que duya moſca,
Però, ay! à entrada de fosca
De cada dia,
Més encésa resplandía
Sa fogatera
Per devés es Cap de Pera,
Que féya pò

Cinch dies després d' axò,
Cada galera
Arribava al Cap de Pera
Amb los missatges:
Al Rey enviáren patges
Que li dirían
Còm élls arribats havían
Lléts de quefés,
Y duyan als missatgers
D' els menorquins.
Totduna amb cobertors fias
El Rey maná
Tota la casa adorná,
Y enjoncarla
De fonoy; endiumenjarla
Lo que 's podía
Ja que per allá no hey havia
Clavells ni ròses,
Y havían duyt pòques còses
De la Ciutat.
Quant el Rey s' hagué posat
Sa vestidura
Que tengué amb més brodadura,
Just llavò entravan
Es missatges qu' arribavan
D' els tres vaxells:
L' Almoxerif y cinch vélls
Amb el germá
Del Alcayt váren entrá,
Y el saludáren;
En tèrra s' ajonoyáren
Molt hùmilment,
Y li féren parlament
De còm axí
Tots el volían tení
Per son señor
Demnantli per favòr
Que de tribut,
Admetés es convengut
Y en fós contént.
Digué el Rey alegrement:
— Ben venguts siau;
La vòstra paraula 'm plav;
Sí que per ohí
Lo que 'ns haviau de dí,
Vèys qu' hem dispòst
Rebrevós ben lluy de l' hòst
Amb tota pau.
Comenador, recomptau
Lo qu' heu tractat. —

Don Ramon-Serra aviat
Li hagué dit
Tot lo qu' s' havia escrit;
Y el Rey digué
Que per consejarsé bé,
Los menorquins
Sortíssen d' allá dedins
Just un moment.
Llavors, mostrantsé contént,
Digué: — Barons,
¡Fòra deliberacions!
¡Que més volem
Si tan bé guañada havem
Tan bona tèrra,
Sense despèses ni guerra,
Gracies à Déu? —
Llavò el Rey carta los téu,
Y segellada,
Los fé entrar altre vegada
Y los digué
Que en tot hey venia à bé,
Y 'ls despedí.

Ara ja heu sentit à dí
Còm després d' havé guañat
Tota Mallorca,
Se va fé séua Menorca
De lo més bé
El Rey En Jaume primé
De perdurable memòria.
¡Qu' el vejem tots á la glòria!
Amen Jesús.

MIRANIUS.

CARTA SEGONA. (*)

12 Setembre de 1881.

Amigo Tòfol: Ses còses van de lo milló; pensa tú qu' es cap derré ja firám. Aquesta *Fira*, no crègues que se perllongás per causa de ses eleccions, sinó perque dins es Setembre coménsa sa temporada des buñòls, y axí no podrán dí que sia fruyta fora témps. Llavò hey ha males lléngos que xarran sobre si es metges han tengut interés en dú tot es tango à la *Pursiana* y en fé sa bulla es vespre, à fi de qu' es fireros y festés apleguin un bon esplet de costipats y pulmoníes, y qualche cap romput à s' *escalinata* de su ran *allò* que se diu es *palco del Real*; però jo, per lo que puga essé, hey vatx amb capa y me retir pòsta de sol.

¡Homo de Déu! s' Exposició de Belles Arts será de veure; à l' hora d' ara ja ténen la mitat de retaulos penjats, y s' ha d' inaugurar aquesta setmana, (no se sab quin dia.) Diuen si sa Comissió encarregada d' aquest ram rebrá un diploma (qu' es un mót de lletra per s' estil d' una Bul-la) en memòria de sa bona direcció y gran activitat qu' ha demostrada. Es pintós mallorquins han fé lo qu' els ha sortit: jo no 'u enténch gayre, però es

(*) Sa que veureu autografiada en aquest mateix número havia de havé sortida en es de disapte passat, però no hey va quebre.

Saló de sa Diputació m' assembla un *Fomento* un poch més espayós qu' *allò* de baix des Born. Ets escultorets no han anat de bròu; han pensat que los trèu més fé canalòbres y capsaleres de *pacotilla*, qu estudiá un estátua de bòn-deveres per..... una medalla. No parlam d' Arquitectura perque, à Mallorca, aquesta señora no se coneix per *Bella Art*.

Sobre sa distribució de prèmis des *Certámen* han resòlt no torná à n' es Teatro, per pò d' un' altra *Caldéronada*: demá dins es Saló des Diputats n' hi prendá còm à una tafona, perqu' hey *farán òli*.

Per bòn comensament ahí féren una mica de funció à La Sèu; no sé si vá essé amb rogativa, però torná plòure de tal mòdo que suprimiren sa de sa Plassa de *Tòros*. No pensava dirtè qu' aquests ja n' haviau fet élls amb élls y abans d' hora y que s' en morí un. ¡Déu mos alliber de desgracies més gròsses!

Es vespre, à la *Pursiana* tampoch hey hagué *fòchs artificials*; axò degué essé perque aquests fòchs serán lo ménos *artificial* de ses *Fèstes*. No cal dí que casi totes ses *barragues* estavan desèrtes, amb ses cadires acaramullades, lo mateix qu' es cuartos d' ahont s' en han duyt un mòrt.

A sa gènt qu' havia de vení de sa *part des Mòro* li ha mancat un vapor per passatge. ¡Quina llástima! ara es fondistes haurán de tirá ses grans provisions que tenian fètes.

Diuen qu' es de s' escuadra inglesa prénen *apuntes* per ferné d' iguals de *Fires*, à Inglatèrra; però no hey ha que tema, mentres no s' en menin una comissió de mallorquins, no son capassos per còses còm-aquestes.

Si acás, horabaxench, te pegás sa bojera de vení à guaytá à n' aquestes *Fèstes*, no entris dins Ciutat perque t' agafaria pò; à s' Araval has d' investí, y si heu vòls veure milló, puja dalt sa murada y acluca un uy: t' assemblará es dia de tots Sants, es vespre, dins *Son Tril-lo*.

M' ha agafat subèch; amb un' altra, Tòfol, te donaré conta de lo que succehesca.

JOLIÀ CAMALI.

SA FONT DE LA VILA.

DEDICADA À DON JOSEP MARTÍ.

A la vila hey ha una síquia
Que vé d' una font preciosa;
Plèna d' un aygo verdosa,
Que mereix está en relliquia;
Y per repartirla hey ha
Persones de molt d' arraygo;
Qu' enténen axò de s' aygo,
Y 's còm l' han d' aprofitá.

¡Sí, Pepet!
¿Que téns sèt?
Vina, jò't duré à abeurá.

Jò't duré al ny de sa font,
Y quant beurás de s'aygo rica
Sentirás una musica
De graòts, devall un pònt.
Rès allá t'hi faltará
Per beure s'aygo ben fresca.
Sucre-esponjat de verdèsea
Hey podrás y tot muyá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Podrás beure y refrescá.

Veurás una òbra qu'admira.
Devall tèrra foradàren,
Y en qu'es diu si l'esgarràren
Es ben cèrt que s'aygo hey tira.
Es d' hamos s'equivocá;
Y s' adagi ja mos diu
Qu'èrros de facultatiu
Sa tèrra los sòl tapá.
¡Sí, Pepet!
Acalèt;
Si t' en vòls desenganá.

Veurás còm s'aygo redò'a
Dins es cubs de deù molins;
Y quant cau allá dedins
Fa rodá més d' una mòla.
Veurás allá pròp volá
Una polseta molt fina
De sa flòr de sa farina
Qu' à dins sa síquia s' en vá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Tasta aquesta aygo de pá.

Veurás quant sa molinera
Renta s'aygo y hey fá bugada;
Y li trèu sa veinada
Fregant'hi sa graxonera.
Sempre has sentit alabá
Per cosa neta es sabó;
Y qu' era tan hò es carbó
Per s'aygo desinfectá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Aquest xarumbo es ben sá.

Veurás un pòch més avall
Llauradós que tèrra hey tiran;
Y calapòts qu' es retgiran
Si hey abeuran cap cavall.
Veurás que dedins hey créxan
Algues, còm si fós la má.
Veurás també lo qu' hey déxan
Es qu' hey van à passetjá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt
Beu aquest licor tan clá.

Que si n' umpls un botilet,
Y el col-lòques quantre es sòl;
Hey veurás nadá amb estòl
Tota casta de peixet.
Sangonera qu' es belluga,
Gamba, anguila, cranch, serrá,
Sorell, jarret y llampuga,
Agostench y calamá.

¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Podrás un bòn bròu tastá.

Y si arribau sense obstàcle,
Quant fará caló à les totes,
Dins sa font caranta gotes,
Tennó per patènt miracle.
Si prèns es bañs qualche dia
Per peresa d' aná à má,
Nadarás en compaña
De peixos, licors y pá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Bèu y fèt estramenciá

PEP D' AUBEÑA.

ARREPENTIMENT.

ALTRE TRADUCCIÓ DE LA GAVIOTA DEDICADA
TAMBÉ A N' EN RAMIÓNS.

Hey havia una vegada un pobre tan pobre que no tenia rès per porè vestí es vuyté infant que Déu li anava à enviá ni per espassá sa fam d' ets altres sèt.

Un dia sortí de ca-séua perque li xapava es cò sentirlos piorá y demanarlí pá. Es posá à caminá, sense sèbre ahont y després d' havè estat caminant tot lo sant dia es trobá à sa vesprada à sa porta d' una còva de lladres.

Es capitá sortí à sa porta. ¡Vaja quin homo tan horrible qu' era aquell capitá!

—¿Qui ets? (li va preguntá.)

—Señó, (respongué es pobret posant-sè de jonayons,) me mat vostè si vòl y hey tè gust: som un infelis, qu' à ningú fés mal y qu' he fuyt de ca-méua per no senti es méus pobres infants demanant-mè pa que no los puch doná.

Es capita tengué llástima de sa séua misèria y haventlí dat menjá y regalantlí una bossa de doblés y un cavall, li va dí:

—Vestén y quant es téu fiy vénga à n' el mon, avisèm y seré es séu padrí.

L' homo s' en torná à ca-séua, tan plè d' alegrí qu' es cò no li cabia dins es pit.

—¡Ja menjarán es méus fitys! ¡y quin *guedeamus* hey haurá à casa, amb so bateix de s' altra qu' está en camí!

Va arribá, pues, y ja havia nat es fiy y estava à n' es llit amb sa mare. Totduna s' en aná à sa còva y digué à n' es lladre lo qu' havia succehit, y es lladre va prometre qu' aquella nit estaria à l' Iglesia y compliria sa paraula dada. Així heu fé, agontá s' infant à sa pica baptismal y li regalá un sach plè d' or.

Pero poch témps després es nin morí y s' en aná à n' el Cèl. Sant Pere, qu' estava à sa porta, li va dí que passás endevant: però èll li respongué:

—Perdon vostè, pero jo no entr' si no entra amb mí es méu padrí.»

—¿Y qui es es téu padrí? (li preguntá Sant Pere.)

—Es capitá de lladres, (contestá s' infant.)

—Ydo, fiet, (afagi Sant Pere), tú pòts entrá quant te don la gana: pero un lladre, ni amb xocolate.

Es nin s' assegué à sa porta, molt trist y amb sa má posada à sa galta. Doná es cás que passá per allá la Mare de Déu, y li digué:

—¿Perque no entres, angelèt?

Es nin respongué que no volia entrá si no entrava es séu padrí y Sant Pere afagi per son conta qu' axo era demaná impossibles; pero s' infant se posá ajonoyat amb ses manetes plegades y plorá tant, que la Verge, qu' es Mare de Misericordia se compati de son doló. La Verge s' en aná y torná amb una copeta d' or en ses mans, y donantli à n' es nin li digué:

—Vés à cercá es téu padrí, y diguelí que m' enviy aquesta copa plèna de llágrimas d' arrepentiment, y llavò porá entrá amb tú à n' el Cèl. Posèt aquestes ales de plata y comensa à volá.

Es lladre estava dormint à una peña amb so trabuch amb una má y un puñal amb s' altre. Quant despertá vé devant d' èll y assegut à una mata d' esprigolá un hermós nin núu, amb ses ales de plata que respandian à n' es sòl y una copa d' or en sa má.

Es lladre sa fregá ets uys creguent qu' estava somiant; però es nin li digué:

—Nó, no cregues qu' estás somiant. Jo som es téu fiòl.

Y li contá tot lo qu' havia passat. Llavò es cò d' es lladre s' obrí còm una magrana y es séus uys royavan aygo còm una font. Es séu dolor fonch tan fòrt y tan viu son arrepentiment, que li traspasaren es pit còm à dos puñals y se morí. Llavò es nin prengué amb una má s' ánima d' es séu padrí y amb s' altre sa copa plèna de llágrimas d' arrepentiment y tots dos entràren sens' estorb en el Cèl, ahont vulga Déu qu' entrem nòltros també, estimats lectors de L' IGNORANCIA.

PEP DE PALMA.

UN PÍ.

—Digaumè, caminé, ¡qu' es aquest pí Qu' han dextat caure en mitx des bòn camí?

Donau part à n' es Batle. Es lleñatés

Porian fé qu' hagués caygut en vés

De la veynada tèrra.

—Es qu' es pí es des Marquès de la Mamèrra.

—¡Ah! ¡si es pí es des Marquès de la Mamèrra!..

—¡Y maldament que sia de Sant Pere!

¿Perque no l' llevant prest? ¡Perque aquí espera

Es señó que se sèch? Feys que l' s' en duga

Qu' aquí es pí estorba perque puga

Passarné cap persona.
—Es que 'l vòl per fé bigues de tafona.
—¡Ah! ¡Si 'l vòl per fé bigues de tafona!.....

Si li tayás al manco aquestes rames,
Y li escapsás un pòch ses demés cames,
Es perjuy que 's causás fora més pòch,
Donchs sempre quedaria un pòch de llòch
P' es pas de carro encara.
—Es que diuen que 's mal tayarles ara.
—¡Ah! ¡Si diuen que 's mal tayarles ara!.....

Emperò es primé 'l públich que ningú;
Y ara pateix tothòm per amor d' ú;
Y no es just qu' es pecat des lleinaté
D' aquí qu' arrib sa lluna de Jané.
Heu pach qui rès no 'n és.
—Es qu' axí li convé al señó Marqués.
—¡¡¡Ah!!!... ¡Si axí li convé al señó Marqués;
Fét contes, caminé, que no he dit rès!.....

PEP D' AUBEÑA.

XEREMIADES.

Ses vertaderes *Fires* varen essé à Plassa que diumenge estava plena de tota casta de fruyta y de verdura, perque lo qu' es en el Real debades cercarem veure qu' era lo qu' hey venian. No rès.

Vat' aquí ses barraques qu' hey havia:
Una de café.
Una d' aygo amb néu.
Una de ventays.
Y una de llibres y papés.

Hey havia un' altre casta de barraques adornades plenes de monèyes y ninetes maques qu' esperavan concertadó.

Les venian à espéra y à censal y per cèrt que n' hi havia de ben maques que no sòls feyan *uè* y deyan *Papá* y *Mamá* sinó que tenian altres qualidats molt bones y agradables; però per concertar-les era precis valersé de *corredó* amb títol de Vicari y devant testimonis.

Es dilluns benehíren ses banderes de *Sa Creu Ròtja*, à Sant Jaume, y cri-dàren s'atenció dues còses: qu' es sitials apareyats per ses Autoridats superiors estavan buyts, y qu' alguns señós pre-nian ses señores convidades à brasset y les acompanyavan à seure. Dirán lo que voldrán, però aquesta casta de *galanteries* fa *Casino*.

Encara que haja plogut no vòl dí rès; axí mateix, en bòn dilluns, marcàren ses tronetes. Valga que ja han nombrat Jurat per examina s' única *Memòria* presentada sobre sa *canalisació d' aygos*.

La còsa marxa. Per ara beguem cerigòt y à racció.

¿Que no sabeu perqu' es qu' han fét ses *Fires* fora de la Ciutat? Per una rahó

molt senzilla; perqu' aquestes *Fires* son ses de *Buñol*.....a.

Es tòros pegàren bé de tot, però sa primera Espasa abans de matarné un ley aficà 37 vegades. Molla generació; se calculan sobre cinch mil jornals perduts. ¡Y llavò dirán que som uns vagos!

Es fochs váran esse molt garrits; à lo derré sortí flametjant es nòm de Ramon Lull (en forasté) demunt una cascada d' aygo encèsa. Jo tròb qu' axò s' havia de fé en mitx de má.

De segú qu' haurian estat millós si los haguéssen colocat à un punt més visible.

Tenguéren còses bones y còses tal quals y lo més dolent de tot que duraren poch témps.

Sa gént que va comparexa à veure es fochs artificials à n' es *Real* de sa *Fira*, se calcula amb unes 25,000 ànimes.

Ses señoretas que pateixan d' uys de polls y ses mamays que calsan botes estretes se devertiren molt passejantsè per *La Pursiana*, amb sos munts de terra y pèdres qu' hey trobavan.

Tal vòlta no espedregàren per pò des Còs d' Enginés militars; perqu' aquell terré es de *La Plassa*, sa rebllada y tot.

A la Rambla dimars decapvespre presenciàrem un fét que demòstra qu' es Municipals, inclús es Cabo, necessitan rèbre unes quantes llissons d' educació. Es pegá sempre está mal fét maldament sia amb sa rahó; y es pegá à un atlot de bé que no ha comés cap falta, sense més motiu que per ferló botí d' un padris y acomodarhi unes señores conegudes es tot quant hey ha que veure.

Si importa anomená persones, les anomenarém.

—¿Véres es ball?
—A fòrsa de sempentes.
—Ydò: bé estás. Jo, no: Ni amb sempentes ni sense.

—¿Véres corre ets inglesos?
—Jo, no.
—Ni jo tampoch. Bé; que ja los havia vist corre es dilluns de demunt sa murada quant fogian de Mallorca, per no sentí sa fregidina de s' oli.

O es *Real* de sa *Fira* es massa gran ó s' orquesta qu' hey tòca es massa petita. Més de dues tèrses parts des qu' hey van no la séntan.

A nit passada deya un andalús per dalt la *Pursiana*.

—¿A ezo llaman *Real*? ¡*Maria Zantizima*! ¡*Y no llega à zer maravedí!*

Nòltros tenim pò qu' aquest *Real* no acapia amb un *dineret*..... després de cantat es *Te-Deum*, còm se supòsa.

Y à propòsit de *Te-Deum*; preanunciat abans de sèbre s' éxit de ses *Fires*; ¿de que serán les gracies donades à Déu; d' havè anat bé ó d' havè anat malament?

Ses *Fires* de Ciutat dedicades à Sant Ramon y à Santa Catalina còm à patrons de Palma, porian també havè estat dedicades à *SenSa Bestiá*. Y sinó qu' heu diga es camp d' En Serralta.

A sa funció d' es prèmis de sa virtut sa Junta, segurament per exercitá ses virtuts de sa modèstia, s' humildat y sa pobresa, no hey va dú ses cadires fins que ses señores convidades les haguéren mesté; y va esperá s' agraná es salon quant ja n' hi havia d' aquestes, ni hey dugué sa taula de sa presidència fins que varan veure qu' hey feya falta.

—¿Y no li donàren prèmi?
—Crech que no. Per axò n' hi feym una menció honorífica.

Ahí dematí encara no hey havia cap solicitant per corre à ses corregudes de cavalls d' avuy. Axò devia essé per no poré pagá es dos duros d' inscripció.

Ara qu' han llevat aquest dret de matrícula, podrá essé que tropian qui vulga corre, per veure de goñá es prèmis de cent pessetes qu' hey ha oferits.

COVERBOS.

Premiats en el Certámen de L' IGNORANCIA.

Lema:

Bòns son dos duros (per qui los haurá.)

Un ex-Retgidó amich méu me contava s' altre dia aquest pás:

«Quant s' Ajuntament nòstro va fé aquelles fèstes y alimares, amb motiu de sa venguda de ses tròpes del Nort, un conegut me doná s' enhorabona per lo bé qu' havia quedat y lo que s' havia lluhit s' Ajuntament en aquella ocasió.

Jo, qu' à les hores era de La Sala, vatx respòndre amb modèstia:

—S' Ajuntament no ha fét sinó lo que deü. Era còsa d' axò.

—¡A poch, à poch! S' Ajuntament s' es

llubit y ha sabut quedá bé: però no digues qu' haja fét lo que déu.

—¿Que vòls di?

—Que s' Ajuntament, per fé lo que déu, havia de gastá 500,000 duros.»

***

Un encausat per ròbo deya à n' es jutge, per disculpa:

—¿Que vòl que li diga, señó! Jo no hey puch fé de més: en dia que puch agafá qualque còsa, no m' en sé está: sa voluntat de robá pòt més que jo: es qüestió d' instint: me perdon, señó, que jo no 'u fás per mal, sinó perque ténch aquest malahit instint de robá.....

—¿Que vòls que 't diga, fiet! (li responia es jutge.) Jo no hey puch fé de més: en dia que puch havè un lladre, tampoch no m' en sé está; y no 'u fás per mal: totduna em péga aquest instint d' enviarlo à presili.

***

«Qui vòl bistia sense vici, (diu s' adagi,) que vaja à peu.»

Per axò un mercadé de bestia, una vegada qu' un señó molt rich li demanava, à qualsevòl prèu, un cavall es milló de tots, hò, caminant, ximple, ben plantat, sense lletjura ni defecte; s' en aná dins s' estable, y traguent un cavall-pare y una égo, allargá es dos cabestrells à n' aquell señó, diguentli:

—T'enga, Don l' renando: val' aquí material abastament p' es cavall que vostè demana. Ara, vostè mateix que 'l s' arregli à n' es séu gust.

***

—¿No sabeu, germanets, (deya es vicari de Buja), perqu' es que van sempre plegats el sisé y el seté Manament? Perque un y altra vénen a essé allò que diuen *carn y unglia*.

***

Ja sabeu, lectors encara qu' ignorants, qu' à cada vila hey sòl havè un llinatge ó dos molt numerosos, còm es are, à Sòlle Canals; à Felanitx Adrovés ó Obradós; à sa Pobla Palous; à Andraitx Monés ó Alemany; etc.

Ydò hòno: veureu qu' un diumenge à vespre à Andraitx feyan comèdia. Es Teatro estava que no hey porian aficá una guya: tot plè de dalt à baix. Per paga, sa funció era hòna: aquell vespre feyan *Don Cuan Tenorio y El puñal del godó.....*

Amb axò arribàren dos sollerichs que volian veure sa comèdia, y còm véran allò tan plè, un digué à s' altra:

—Toka, toka, Tumeu, anemmusnè, ke nu kabem en llok.....

—Esperet, (digué s' altre), veurás ke d' aviat trubarém püestu.....

Y alsant la veu exclamá:

—¿Kavallés, à kan Muné s' hi ha kalat fok!!

Amb un santiamen romanguéran buy-

des unes quantes dotzenes de cadires, y es dos compares tenguéren lloch abastament ahont seura y veure sa funció.

***

Un altre pás diferent d' aquest s' estravengué à Alaró, també per còsa de comèdia.

Ja sabeu s' adagi que tant ofèn ets alaronés: «Alaró, lladre ó traidó.»

Ydò uns comediantes de *la legua* hey anàreu à doná comèdies, y per primera anunciaren: *Diego Corrientes ó El Bandido generoso*.

Còm qu' aquest es drama qu' hey surt molta gènt, haguéran d' *echá mano* d' uns quants bergantells des pòble, perqu' es personal de sa Compañia no bastava; y en es cartell que posàren en mitx de Plassa, hey escriguéren:

NOTA. *Los papeles de bandidos los harán algunos aficionados de este pueblo.*

¿Ah, fiys méus! Quant ets alaronés véren allò, heu prenguéran à mala banda, y abans de s' hora de sa funció, sa Compañia ja fugia cap à Ciutat, encalsada à crits y à pedrades.

***

Un pobre mestret d' escola d' un llogaret de sa muntaña, que còm es de costum li devian devés coranta pagues, va rèbre sa visita de s' Inspectó, qu' era forasté, y aquest li deya:

—¿Oh! ¡qué ayres tan puros respiran Vdes. aquí! esto es delicioso: ¡qué ayre tan sabudable!

—¿Ay, señor! (responia es mestret capeljant), *el Buen Jesús no lo dá ni lo lleva todo.*

—¿Qué quiere V. decir?

—*Quiero desir que ya que nos lleva el pan, nos deca el aire, y de aire vive un hombre.*

S' Inspectó anava à esclaffi; però llavó se begué sa riaya, y vá doná un hòn *récipe* à n' es Baile, que regularment no degué serví de rès.

***

Dos pagesos, un jove y un véy, venian à Ciutat amb so ferro-carril.

Còm s' aturaren à una estació, es véy, que s' havia mitx condormit, obrí ets uys y demaná à n' es jove:

—¿Quina estació es aquesta?

Es bergantell que perqu' havia anat un poch à escola, presumia de lletrut, guaytá à sa portalera, y llegint unes lletres gròsses que vé demunt un portal, contestá:

—*Retrete!*

—Tòca, ydò, (digué es véy), devallem an' estona à beure un glop ó à pegá una bocinada.

***

He llegit, (no 'm recòrda ahont), que una vegada se presentá un aliardo à Sant Francisco de Sales, à veure si li faria es favó de dexarli deu escuts.

Es Sant Bisbe obrí es calaxòt de s' arquilla, y li va dí:

—Jau, germanet: m' estim més darvosnè cinch, y los vos regal, que no dexarvosnè deu; y axí vos y jo no hey perdem tant.

***

Es nòstro missé Roca (al Cèl sia èll), va expresá es matex pensament amb aquesta copla, que conéxen molts de mallorquins:

Un dia em va demaná

Un professó de tassetes

Li dexás dues pessetes,

Y jò li diéh:—Molt hé está:

Passa per aquí demá:

Dues no t' en dexaré,

Però ana t' en daré,

Y corrent igual fortuna,

Tú en pèrds una, jò en pèrd una,

Jò en guanyá una, y tú també.

***

—A n' aquest mon (deya un filosof de Muro), hey ha tants de matrimònis infelissos ó esgarrats, perque moltes jovesanes empran en fé *filats* es tèmps qu' haurian d' aprofitá en fé *gábies*.

***

Se morí sa dòna d' un millonari gruxat de toix, y no més per fé ostentació encarregá uns funerals amb totes ses campanilles.

Ets amichs se feyan lléngos d' alabá es *tímulo* y lo fòrt que cantavan es primatxés y sa gruxa de ses atxes.

Uns quants dies després, li presentàren es contes de la Parròquia, des ceré, fossé, etc., y quant hagué sumat y va veure que pujava pròp de quatracentes lliures, exclamá:

—¿Re-de-palleta, quina píndola! ¡just per enterrá sa dòna! Casi, casi, per axò, em pens que m' estimaria més que no es fós l'òrta!....

***

SES NOVES BENAVENTURANSES.

Benaventurats es qui ténen empleo des Govern, perque de èlls es el reyne de la malfanería.

Benaventurats es tòrts, perque no més véuen el mon per un forat.

Benaventurats es cègos, perque no 'l véuen per un forat y tot.

Benaventurats es qui no sáben llegí ni escriure, perque s' estauvian torns de cap.

Benaventurats es qui ja moríren, perque no son estats à tèmps à s' enforaná.

Benaventurats es qui encara han de néxa, perque vendrá dia que se riurán de nòltros.

Benaventurats es cóxos, perqu' encara s' aguantan d' un peu.

Y benaventurats aquells qui déuen y no pagan, perque de èlls es el reyne de los déutes.

***

Palma 8 Set. de 1881. Amigo Zofol: si no vols venir á ses Fires no importa, basta que te soscrigas á L' Ignorancia Ilustrada. Per i, imprevist, sabrás que després de dos ó tres anys de converses y escritures

sobre ses Fires y Festes ha arribat s' hora de ferli y can tot es manestrels mallorquins amb s' activitat que los caracteriza se preparan per respondre á s' invitació que los dirigiren per exposá es seus treballs i Valga que sa Junta se destapina' reple de mèrits

per una tombola, y que tengueren sa bona idea de du el Real de la Fèria allá ahon davan volta de garrot, y ara hey tram alsat una terranga de barraques artístiques pes fireros y per vendrehi melons y moniatos, si n' hi diuen y ay go jelada.

y per ayò tots es qui s' oferirén á fe feyna gratis per no res han trejinat y cavet lo que no te pots. imagina. Es bestia, segons diuen ja no l' han de manar dins sa Fèria porque es un poch mal pla. Ne vist eti arrens y bandaroles y fanalets acostumats, y ja es ve que ayò no tendrà gran novetat en cambi tindrem balls de bobros al estil del país, cosa que no mes se ven un poch cada any á totes ses festes de Cervi.

Per vuy ja basta, Zofol, mes envant malavetjaré posarte al corrent de tot.

Tu comandas etc. Johà Camels